

Forum

30 2015

ČASOPIS UNIVERZITY KARLOVY

GEOGRAFIE

SVĚTOVĚ UZNÁVANÁ

→ 8

SPORT:

K UNIVERZITĚ

NEODMYSLITELNĚ PATŘÍ

→ 36

www.iforum.cuni.cz

PADNE TEORIE O TROJÍM GHETTU?

Nové centrum Filozofické fakulty UK zaměřené na výzkum zdejší německojazyčné literatury a kultury – Centrum Kurta Krolopa pro německou literaturu v Čechách – bylo oficiálně otevřeno 29. května.

TEXT: **Mgr. Štěpán Zbytovský, Ph.D.** FOTO: **Vendula Trnková**

Slavnostní otevření organizovalo německé velvyslanectví v Praze a bylo součástí programu k 85. narozeninám profesora Krolopa, doyna pražské germanistiky. Plány na obnovení pracoviště specializovaného na německou literaturu v Čechách vzešly před několika lety z Ústavu germánských studií FF UK.

Ředitel nového centra prof. Dr. Manfred Weinberg při svém vystoupení na slavnostním programu s nadsázkou vysvětlil spojení centra s Krolopovým jménem: „Zdůvodnění zní jednoduše: 236. Tolik je poznámek pod čarou připojených k tiskové verzi Krolopa příspěvku na liblické konferenci roku 1965 s názvem Ke vzniku a dějinám pražské německé literatury tzv. expresionistického desetiletí. Rozsah textu poznámek, z nichž mnohé jsou samy o sobě zárodečnými studii, zřetelně převyšuje rozsah článku – a velká část materiálu v nich rozkrytého dodnes nebyla vůbec reflektována.“

Přehodnocení starých schémat

Na práci centra se vedle jeho ředitele budou podílet Julia Hadwiger, M.A., PhDr. Václav Petrbok, Ph.D., prof. PhDr. Milan Tvrdlík, CSc., a Mgr. Štěpán Zbytovský, Ph.D. Tito badatelé se výslovně odklání od doposud běžně přijímaných předpokladů. Například toho, že spisovatelé pražské německé literatury tvořili ze situace „trojího gheta“ (jak to formuloval Pavel Eisner) – jako Němci mezi Čechy, jako židé mezi křesťany a jako sociálně výše situovaní bez přirozeného spojení s nižšími vrstvami. Také pokládají za překonané rozlišování mezi údajně humanistickou pražskou německou literaturou a nacionalistickou, ba prefašistickou literaturou sudetoněmeckou.

Jak v poslední době ukázaly práce historiků, podobná dělení, i když zjednodušující, patřila k základní výbavě obou konferencí v Liblicích a nakonec souzněla s jejich ideologickými východisky. Především s otázkou, jak lze v marxistické perspektivě vůbec legitimně hovořit o Kafkovi a buržoazně dekadentních autorech pražské německé literatury. Germanistika v německy mluvících zemích tato dělení kupodivu víceméně nekriticky a bez modifikací přejala a učinila z nich součást představy o německé literatuře v Praze a v Čechách.

Dokonce ani po pádu železné opony se toto chápání nedočkalo důsledného přehodnocení. Proto tak má činit Centrum Kurta Krolopa například pořádáním pravidelných vědeckých workshopů, přednáškových cyklů autorů německého jazyka v Rakouském kulturním fóru a Pražském literárním domě, vytvářením rozsáhlé bibliografie německých periodik a antologií či textové databanky k dějinám germano-bohemistického bádání v Čechách.

Kurt Krolop se narodil v roce 1930 v Kravařích, po odsunu rodiny do východního Německa a studiích v Halle působil jako odborník na německou literaturu z českých zemí na univerzitách v Praze, Halle, Krakově a ve Vídni. Na proslulé konferenci v Liblicích v roce 1965 vystoupil s jedním z hlavních příspěvků a v roce 1968 byl jmenován vedoucím oddělení výzkumu pražské německé literatury v Československé akademii věd, které bylo v důsledku normalizace po roce rozpuštěno. Krolop byl nucen odejít do NDR a na pražskou germanistiku se definitivně vrátil až v roce 1989. Krolop je bezesporu její klíčovou postavou, díky němu se zdejší germanistická literární věda znovu začlenila do mezinárodního výzkumu. Od r. 1990 vyšlo množství jeho studií k pražské německé literatuře či k dílu Karla Krause. Je korespondujícím členem Rakouské akademie věd a dalších významných společností, čestným předsedou pražské Společnosti Franze Kafky a nositelem řady oborových ocenění. V roce 2005 mu byla udělena pamětní medaile Univerzity Karlovy. Jeho dizertace z roku 1967, věnovaná spisovateli Ludwigu Winderovi, vyšla letos v nezměněné podobě v nakladatelství Univerzity Palackého v Olomouci.

krolop.ff.cuni.cz